

От индустриален център към иновационен възел: какво означава управленската програма 2026-2030 за бизнеса в Русе

13.8.2026 - Светослав Минчев, РМР | Русенска търговско-индустриална камара

На 12 август 2026 г. Министерският съвет прие Програмата за управление на Република България за периода 2026-2030 г. Документът обхваща двадесет области и стотици законодателни и изпълнителни мерки. За предприятията обаче по-важният въпрос не е колко намерения съдържа програмата, а кои от тях могат реално да повлияят върху инвестициите, производителността и конкурентоспособността.

Погледната от Русе, програмата очертава възможност, която заслужава специално внимание. Градът присъства едновременно в планове за национална инфраструктура за изкуствен интелект, за развитие на индустриални зони и за подобряване на транспортната свързаност с вътрешността на страната и Румъния. В съчетание със съществуващата производствена база, Русенския университет и трансграничното положение това би могло да превърне региона от традиционен индустриален център в по-свързан иновационен и инвестиционен възел.

Възможността обаче не е автоматичен резултат от приемането на програмата. Тя ще зависи от финансирането, последователността на изпълнението и способността на институциите, бизнеса и научните организации да превърнат отделните мерки в работеща регионална екосистема.

Силна индустриална основа, но недостатъчна иновационна активност

Отправната точка за Русе е едновременно силна и проблемна. Според Регионалното иновационно табло за 2025 г. производството осигурява 28,37% от заетостта в Северния централен район при 17,9% средно за България и 15,6% за Европейския съюз. Това потвърждава значението на индустрията за регионалната икономика.

Същевременно иновационният резултат на района е едва 35,1% от средното европейско равнище, което го поставя на 238-о място сред регионите в ЕС. Между 2023 и 2025 г. представянето му се понижава с 3,7 процентни пункта. Сред отчетените слабости са иновациите в МСП, патентната активност и превръщането на нови решения в продажби и заетост.

На национално равнище картината е сходна. В Европейското иновационно табло за 2026 г. България е определена като „изгряващ новатор“ с резултат 48,9% от средния за ЕС и заема 26-о място сред държавите членки. Сред най-слабите показатели са публичната подкрепа за развойна дейност в предприятията, производителността на труда, внедряването на облачни технологии и сътрудничеството между иновативни МСП.

Тук е необходима и една фактологична уговорка. В управленската програма като очакван резултат е посочено излизане на България от групата на „умерените новатори“. Последното издание на европейското табло обаче поставя страната в по-ниската категория на „изгряващите новатори“. Това означава, че разстоянието до заявената цел е по-голямо,

отколкото формулировката в програмата предполага.

Следователно предизвикателството пред Русе не е просто да запази индустриалния си профил. Необходимо е повече предприятия да преминат към продукти и процеси с по-висока добавена стойност, да инвестират в развойна дейност и да използват технологиите за реално повишаване на производителността.

Русе влиза в националната карта на изкуствения интелект

Една от най-конкретните за региона мерки е намерението моделът на AI Factory BRAIN++ да бъде разширен чрез регионални технологични паркове в Пловдив, Варна, Русе и Бургас. Те трябва да бъдат свързани в единна национална мрежа до март 2030 г.

BRAIN++ не е само бъдеща концепция. Българският проект вече е избран от Европейското съвместно предприятие за високопроизводителни изчислителни технологии EuroHPC. Основната инфраструктура ще бъде разположена в София Тех Парк и ще включва новото поколение суперкомпютър Discoverer++, оптимизиран за задачи с изкуствен интелект, както и център за услуги към компании, научни организации, образователни институции и публичната администрация. Според EuroHPC целта е предприятията да получат достъп не само до изчислителна мощ, но и до експертиза и среда за отговорно разработване и внедряване на AI решения.

За Русе регионалният технологичен парк би имал стойност, ако бъде изграден като практическа входна точка към тази инфраструктура. За местните предприятия това може да означава достъп до експертни консултации, тестови ресурси, работа с данни и партньорства за разработване на приложения в производството, логистиката, енергетиката и бизнес услугите.

Самото присъствие на Русе в документа все още не дава отговор на редица важни въпроси: кой ще управлява регионалната структура, какви услуги ще предлага, кои предприятия ще имат достъп и как тя ще се свърже с Русенския университет, индустриалните паркове и съществуващите организации за подкрепа на бизнеса. Именно тези решения ще определят дали инициативата ще се превърне в работещ инструмент или ще остане предимно инфраструктурен проект.

Какво предвижда програмата за модернизацията на МСП

Подкрепата за малките и средните предприятия присъства в няколко взаимосвързани направления на програмата. Сред тях са:

- финансиране на дигитализацията на производствените процеси, включително чрез изкуствен интелект;
- внедряване на иновации и защита на права върху индустриална собственост;
- автоматизация, роботизация и технологично обновяване;
- подобрен достъп до капиталово финансиране, менторство, обучения и консултантски услуги;
- подкрепа за интернационализация и включване във вериги на стойността;
- енергийна и ресурсна ефективност, възобновяема енергия и технологии за съхранение;
- развитие на предприятия в стратегически области като цифрови, чисти, дълбоки, биотехнологични и отбранителни технологии.

Тези намерения са насочени към реален структурен проблем. По последните съпоставими данни на Евростат едва 50% от българските МСП достигат поне базово равнище на цифров интензитет при 73% средно за ЕС. Инфраструктурата за свързаност е относително добре развита, но използването на облачни услуги, данни, автоматизация и други напреднали технологии остава ограничено.

Особено значение може да има планираният пакет от данъчни стимули за иновации. До юни 2027 г. се предвиждат законодателни промени за въвеждане на данъчен кредит за разходи за научноизследователска и развойна дейност, режим за доходи от интелектуална собственост и по-благоприятно третиране на дяловите опции в стартиращи и иновативни компании. Според програмата мерките трябва да влязат в сила от началото на 2028 г.

За предприятията това означава, че подготовката не трябва да започва едва при отварянето на конкретна процедура. Компаниите могат още сега да идентифицират процесите с най-голям потенциал за автоматизация, да измерят очаквания ефект от инвестициите, да подредят проектните си идеи и да потърсят подходящи технологични и научни партньори.

Инвестициите изискват повече от свободни терени

В раздела за икономика и инвестиции правителството поставя силен акцент върху индустриалните паркове. Предвиждат се програма за тяхното развитие, оценка и финансиране на необходимия енергиен капацитет, подготовка на готови за инвестиране терени и изграждане на довеждаща инфраструктура.

Планирани са още единен портал Invest Bulgaria, ускорено административно обслужване на сертифицирани инвестиционни проекти, последваща подкрепа за инвеститорите и национална система тип „едно гише“. Ако бъдат изпълнени последователно, тези мерки могат да намалят част от административната несигурност и времето за реализация на нови проекти.

Русе вече разполага с отправна точка. През 2024 г. Министерството на иновациите и растежа обяви финансиране от 26 млн. лв. за развитието на Индустриален парк ЛВЗ. Проектът включва техническа инфраструктура и център за научноизследователска и развойна дейност в партньорство с Русенския университет. Информацията на министерството показва, че част от необходимите регионални елементи вече се изграждат.

Въпросът е как отделните активи ще бъдат свързани в общо предложение към инвеститорите. Необходими са не само терени и пътища, но и надеждно енергоснабдяване, подготвени доставчици, квалифицирана работна сила, услуги за технологично внедряване и ясна информация за възможностите на региона. Тук местните институции, университетът и бизнес организациите могат да имат съществена роля.

Транспортната свързаност остава част от икономическата политика

За предприятията в Русе инфраструктурата не е абстрактен регионален приоритет, а пряк фактор за разходите, сроковете на доставка и достъпа до пазари. Управленската програма включва няколко конкретни ангажимента:

- изграждане на участъка Русе-Бяла от стратегическия коридор Русе-Велико Търново с хоризонт до декември 2030 г.;
- проектиране и начало на строителството на участъка Бяла-Велико Търново до декември

2027 г.;

- проектиране и начало на изграждането на нови транспортни връзки през Дунав при Русе до декември 2029 г.;
- подготовка на втори мост между Русе и Гюргево като част от трансграничната и европейската транспортна свързаност.

Тези проекти са важни не само за транзитния трафик. Те могат да разширят трудовия и инвестиционния пазар на региона, да подобрят връзките с Южна България и Румъния и да повишат привлекателността на индустриалните зони.

Както показват и периодичните затруднения, свързани с ниските води на Дунав, устойчивостта на бизнеса зависи от наличието на алтернативни и надеждни транспортни решения. Затова пътната, мостовата, железопътната и речната инфраструктура трябва да се разглеждат като обща логистична система, а не като отделни проекти.

Уменията и връзката между науката и бизнеса са критичното условие

Технологичната инфраструктура няма да доведе до достатъчен икономически ефект без хора и организации, способни да я използват. Програмата предвижда ежегодно проучване на потребностите на работодателите, инвестиции в учене през целия живот, развитие на дуалното обучение във висшето образование и по-активно участие на бизнеса в учебните програми.

Предвидени са също съвместни изследователски проекти между предприятия, университети и научни организации, развитие на технологичния трансфер и подкрепа за комерсиализацията на научни резултати.

Това е особено важно за Русе. Регионът има университет с технически и инженерни компетентности и значителна група производствени предприятия, но тези ресурси трябва да бъдат свързани около конкретни проблеми на бизнеса. Подходящи примери са оптимизацията на производствени процеси, предиктивната поддръжка, енергийната ефективност, управлението на качеството, логистиката и киберсигурността.

Какво могат да направят предприятията още сега

Управленската програма не представлява отворена процедура за финансиране и не гарантира, че всички мерки ще бъдат реализирани в обявените срокове. Тя обаче показва посоките, около които вероятно ще се формират законодателство, финансови инструменти и национални инициативи през следващите години.

Предприятията могат да използват този хоризонт за предварителна подготовка:

1. Да подготвят портфейл от проектни идеи за дигитализация, автоматизация, енергийна ефективност, развойна дейност и износ.
2. Да определят изходни показатели за производителност, разходи, енергийно потребление и качество, спрямо които да измерват резултата от бъдещи инвестиции.
3. Да идентифицират подходящи партньори сред университети, технологични центрове и други предприятия.
4. Да прегледат управлението на данните, интелектуалната собственост и киберсигурността си преди внедряването на по-напреднали решения.
5. Да следят не само процедурите за безвъзмездна помощ, но и данъчните стимули,

финансовите инструменти и възможностите за участие в съвместни проекти.

За Русенската търговско-индустриална камара програмата очертава естествена посредническа роля: проследяване на изпълнението, превеждане на политическите намерения в практическа информация за фирмите, създаване на партньорства и представяне на регионалните потребности пред националните институции.

Възможност, която трябва да бъде превърната в резултат

Управленската програма до 2030 г. съдържа множество амбициозни намерения. За Русе най-значимото е, че градът е разпознат едновременно като индустриална, технологична и транспортна локация.

Успехът обаче няма да се измерва с броя приети стратегии или изградени отделни обекти. Реалният резултат ще бъде налице, ако повече местни предприятия внедряват технологии, разработват нови продукти, повишават производителността си, излизат на международни пазари и създават квалифицирани работни места.

Ако регионалната AI инфраструктура, индустриалните паркове, университетът, транспортните проекти и подкрепата за МСП бъдат свързани последователно, Русе има реална възможност да надгради индустриалната си традиция и да се утвърди като един от значимите иновационни и инвестиционни центрове на България.

Забележка: Публикацията е изготвена с помощта на генеративен изкуствен интелект, който подпомогна структурирането, проверката на източниците и формулирането на съдържанието. Финалният текст е резултат от експертния принос на автора, който гарантира неговата точност и практическа насоченост. Информацията е актуална към 13 август 2026 г. и не представлява правна или финансова консултация.

Основни източници

- Програма за управление на Република България 2026-2030 г.
- European Innovation Scoreboard 2026: Country Profile Bulgaria
- Regional Innovation Scoreboard 2025: Bulgaria
- Digitalisation in Europe 2025, Eurostat
- Bulgarian AI Factory BRAIN++, EuroHPC
- Финансиране на Индустриален парк ЛВЗ в Русе

<https://rcci.bg/from-an-industrial-centre-to-an-innovation-hub>